

LR bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas priimtas 2018 12 13,
įsigaliojo 2019 03 01, koreguotas 2020 06 23 => iki šiol nepilnai funkcionuoja

Savivaldybių bendruomeninių organizacijų tarybos: 2021 metų situacija

**Prof. Ramūnas Navickas, Nacionalinės BOT pirmininkas,
2021 12 16**

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS
IR DARBO MINISTERIJA

Nacionalinės BOT funkcijos:

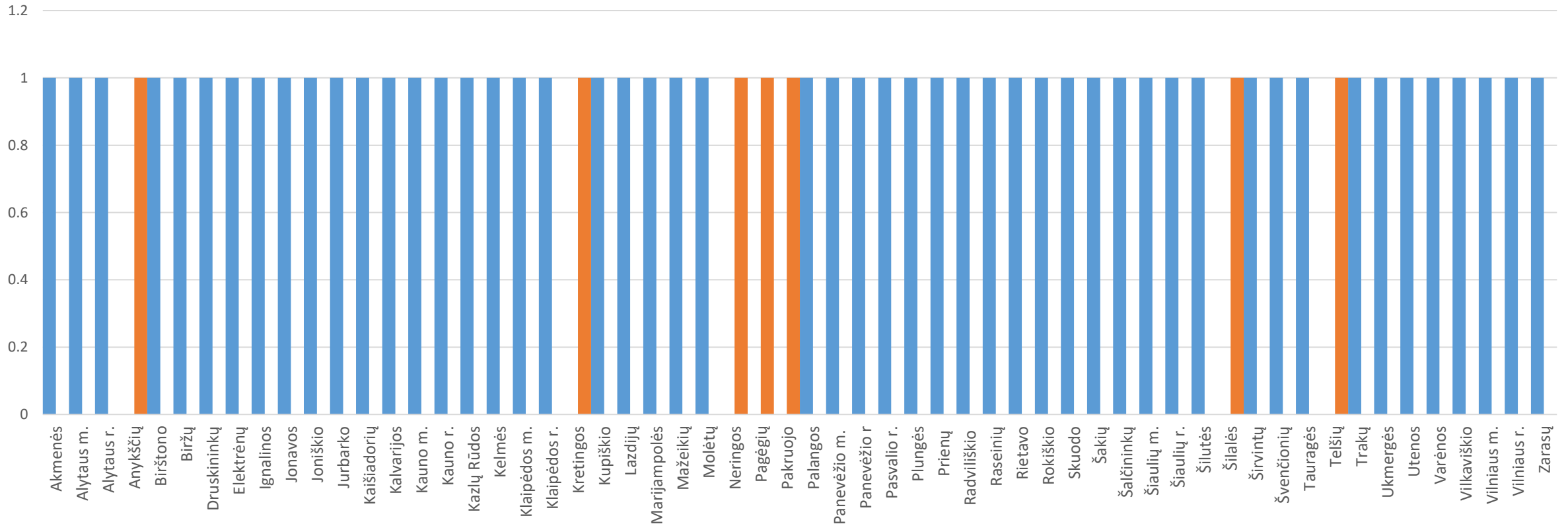
- teikia pasiūlymus Vyriausybei, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, formuojančioms ir įgyvendinančioms bendruomeninių organizacijų plėtros politiką, dėl bendruomeninių organizacijų plėtros politikos ir jos įgyvendinimo prioritetų;
- teikia pasiūlymus Vyriausybei, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl bendruomeninių organizacijų programų ir priemonių finansavimo prioritetų;
- **kiekvienais metais rengia ir viešai skelbia bendruomeninių organizacijų būklės Lietuvos Respublikoje ataskaitą;**
- atlieka kitas Nacionalinės BOT nuostatuose nustatytas funkcijas.

Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungos (LVBOS) tarybos nariai, vykdydami SADM finansuojamą projektą „LVBOS veiklos plėtra“, susitiko su 10 apskričių savivaldybių bendruomeninių organizacijų tarybų (BOT) atstovais

- Rugsėjo – lapkričio mėn. įvyko 5 susitikimai „gyvai“ ir 5 nuotoliniai susitikimai su 53 savivaldybių bendruomeninių organizacijų tarybų (BOT) ir bendruomenių organizacijų, savivaldybių ir Vietos veiklos grupių (VVG) atstovais;
- Buvo kviešti, bet nedalyvavo Anykščių, Kretingos, Neringos, Šilalės, Pakruojo, Telšių BOT atstovai;

DALYVAVIMO STATISTIKA

Dalyvavimas susitikimuose 2021.09.24-11.30

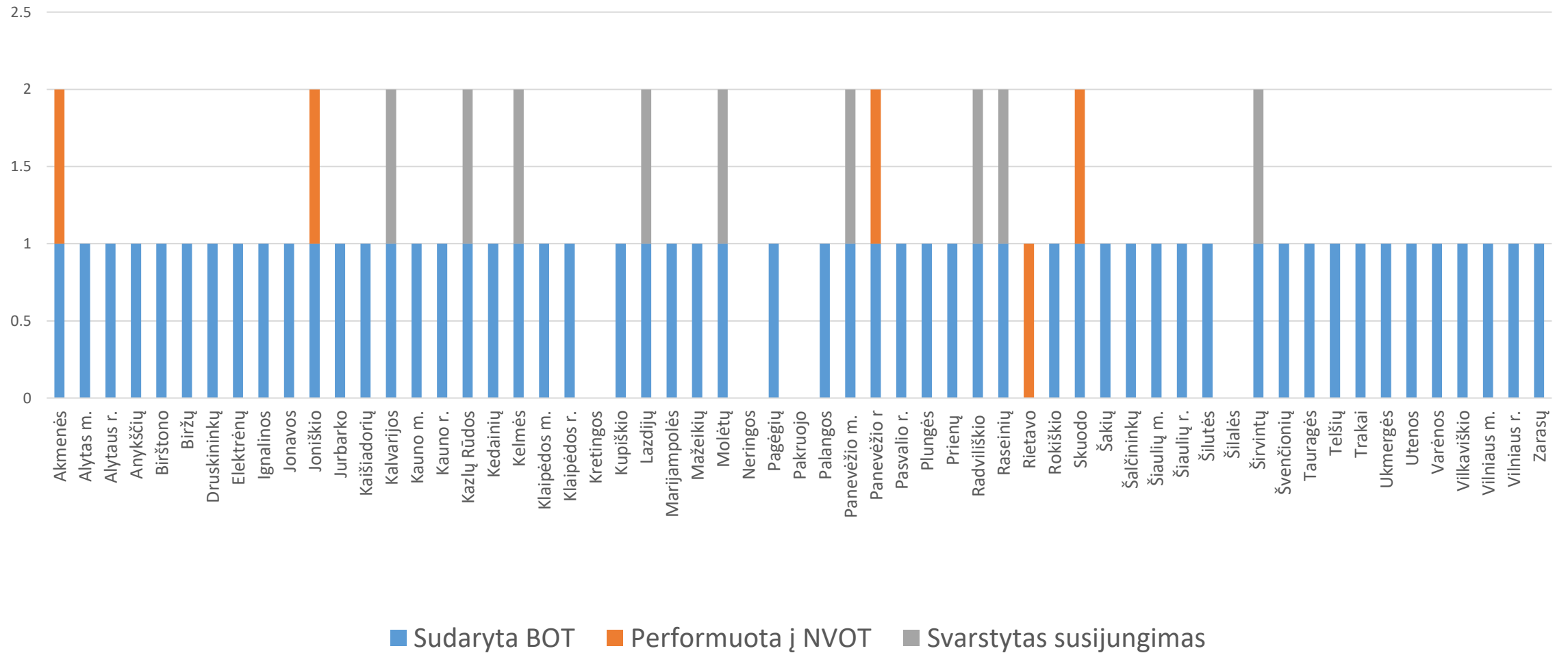
2019-2021 metais vyko savivaldybių BOT formavimas

- 2021 08 10 duomenimis, 59 (98%) savivaldybės turėjo suformuotas BOT, 58 iš jų išrinkti tarybų pirmininkai;
- 23 tarybų pirmininkai – savivaldybininkai, 26 – bendruomenininkai;
- Visagino savivaldybėje nėra veikiančių vietos bendruomenių organizacijų, todėl nėra ir BOT.
- 2021 m. pabaigoje dalis BO tarybų buvo perrinktos, perrinkti pirmininkai. 2022 metais baigiasi didžiosios daugumos BOT narių kadencijos.
- BOT suformuotos laikantis pariteto principo, apie penktadalyje BO atstovų daugiau nei iš savivaldybės.

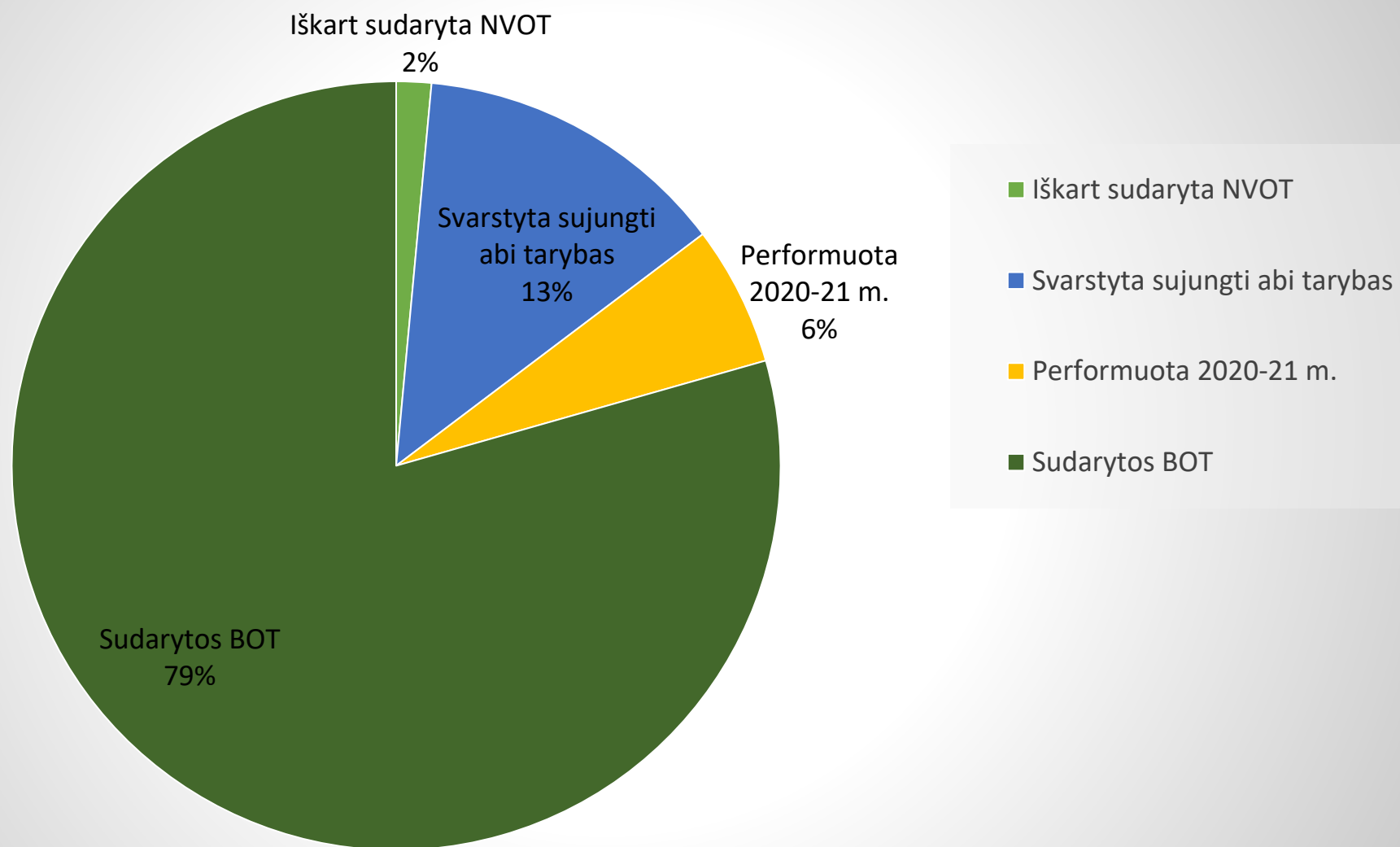
Dabartinė BOT situacija

- BO tarybos nesudaryta Panevėžio ir Rietavo rajonuose. Jose BOT funkcijos perduotos NVO tarybai.
- Susijungė (performuotos) Skuodo (2021 m.), Joniškio (2020 m.), Akmenės (2020 m.) BOT su NVOT.
- Svarstyta arba svarstoma sujungti abi tarybas: Kazlų Rūdos, Kalvarijos, Lazdijų, Radviliškio, Kelmės, Panevėžio miesto, Širvintų ir Raseinių rajonuose. Molėtų rajonas svarstė, bet paliko **pačių bendruomenių organizacijų apsisprendimui**.
- Klausimas, kiek bendruomenių organizacijų atstovų turi būti NVO tarybą, kad deramai atstovautų BO interesus?
- Kaimiškose savivaldybėse aktyviai veikia skėtinės bendruomeninės organizacijos ir/ar VVG → gali užgožti arba yra konkurentės BOT veiklą;
- Didžioji dalis kaimiškųjų savivaldybių remia bendruomeninių organizacijų veiklą (projektinės paramos programos, buhalterinės paslaugos, patalpos panaudai, komunalinių mokesčių kompensacijos, patalpų draudimas, įvairios konsultacijos)

Esama BO tarybų padėtis savivaldybėse 2021.12.01

BO ir NVO tarybų padėtis ir santykis savivaldybėse

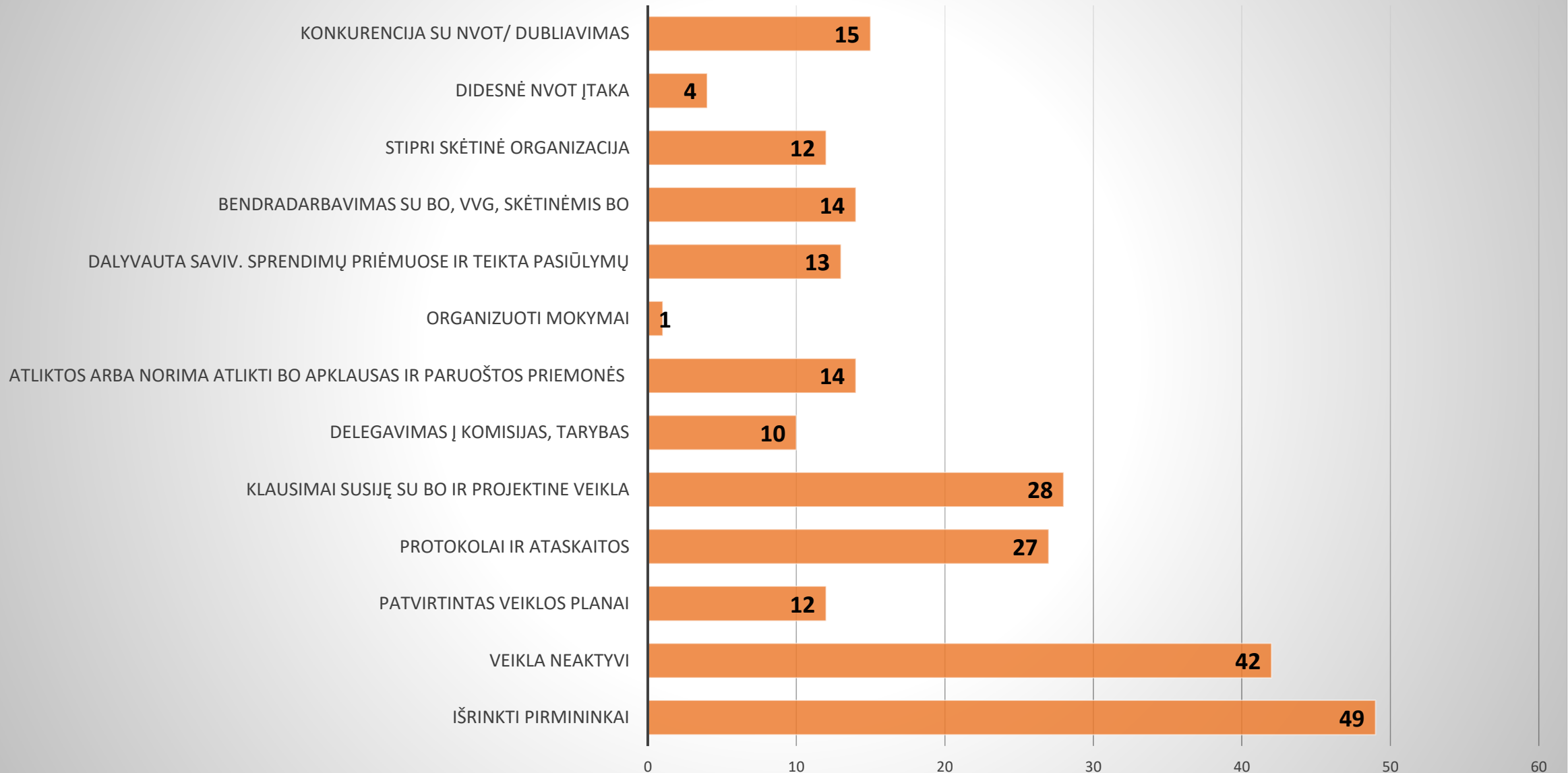
Priežastys, kodėl sujungiamos BO ir NVO tarybos

- Dalyvauja tie patys žmonės;
- Dubliuojasi klausimai, todėl šaukiami bendri posėdžiai;
- Neaiškios tarybos funkcijos, sprendimai yra tik rekomendaciniai;
- Stiprios skėtinės BO organizacijos arba rajonų VVG;
- Mažose savivaldybėse dvi tarybos – per didelė administracinė našta (Pasvalio r.);
- Nenoras eiti į BO tarybą, trūksta bendruomenininkų;
- Nuovargis, lyderių stoka, išsisėmimas;
- Atsainus savivaldybių požiūris.

BOT sprendžiami klausimai

- Su bendruomenine veikla susiję klausimai: veiklos skatinimo, veiklos seniūnijose, patalpų išlaikymo, kofinansavimo, išlaidų kompensavimo ir kt.);
- **BO veiklos poreikių ir galimybių apklausa, BO sąrašo tikslinimas;**
- Dalyvavimas savivaldybės BO finansavimo programų tvarkos aprašu, nuostatų, kultūros renginių ir kitų susijusių su BO veikla klausimų svarstyme. **Labai retai** – *savivaldybės sprendimų svarstyme ir priėmime;*
- Atstovavimas savivaldybės komisijose;
- Delegavimas į SADM ar kitų BO projektinių paraiškų vertinimo komisijas;
- Dalyvaujamo biudžeto nuostatai ir klausimai;
- Viešųjų paslaugų perdavimo galimybės BO klausimai (tvarkos aprašai);
- Mokymai ir Buhalterių bendruomenių apskaitai vesti įdarbinimas.

BO tarybų veikla ir svarstomi klausimai

Aktyviosios BO tarybos

- Aktyvia BOT veikla išsiskyrė Plungės, Skuodo, Vilkaviškio, Kėdainių, Raseinių, Molėtų, Ukmergės, Vilniaus miesto, Kauno rajono savivaldybės;
- Iš dalies aktyvios Kelmės, Švenčionių, Tauragės, Zarasų, Klaipėdos m., Vilniaus rajono;
- Aktyviai bendradarbiauja su vietos BO, skėtinėmis organizacijomis, savivaldybe, atliepia BO interesus.

Neaktyvumo priežastys

- Viena iš pagrindinių – 2019-2020 metais ir dabar besitęsiantis pandeminis COVID-19 laikotarpis, apribojęs gyvus susitikimus. Kai kur veikla nunyko;
- „Su BO apsvarstę esame viską, klausimai išsisėmė“ (Tauragė);
- „Klaipėdos mieste iki šiol nežinoma, su kuo ta taryba valgoma“;
- Nėra stipraus pirmininko, nenorima “eiti” į tarybą;
- Abejonės tarybos veiklos reikalingumu;
- Aktyvi skėtinė BO organizacija (12 savivaldybių), kuri sprendžia BO klausimus;
- Rajonų savivaldybių VVG veikla;
- BO taryba teisiškai neįtraukta į sprendimų priėmimą, pasiūlymai – rekomendaciniai, abejinga savivaldybės požiūris;
- Sudarant BOT - politikų įtaka (straipsniai vietos spaudoje, susitikimų metu išsakyti nepasitenkinimai);
- **BO taryboje turi būti sprendžiama ne apie bendruomenių politiką, o apie politiką bendruomenėms.**

Savivaldybių BOT veiklos ir jos viešinimo problemos (1)

- Labai sunku rasti informaciją apie savivaldybių BOT veiklą savivaldybių interneto svetainėse, nėra vieningos informavimo sistemos;
- BOT priskiriamos skirtingoms savivaldybės veiklos sritims, prie tarybų ir nuolatinių komisijų, bendruomenėms ar nevyriausybiniam sektoriui, seniūnijoms;
- **Arba jų išvis nėra.** GOOGL'e ieškant, randamas paskelbtas savivaldybės tarybos sprendimas suformuoti BOT arba tik galimybė atsisiųsti jos nuostatus;
- Neskelbiamas BO ir BOT veiklą kuruojantis skyrius arba asmuo ir jo kontaktai;
- Dažniausiai BO veikla ir tarybos reikalais rūpinasi: savivaldybės žemės ūkio ir kaimo plėtros, investicijų ir plėtros, *švietimo, jaunimo* skyrių atstovai;
- Nėra tarybos sekretoriaus ir pirmininko kontaktų.

Savivaldybių BOT veiklos ir jos viešinimo problemos (2)

- Neskelbiamos tarybos narių sudėtys, kas yra pirmininkas ir jo pavaduotojas, tarybos narių pasikeitimai, narių, bent jau pirmininko, kontaktai. Pakaktų elektroninio pašto, koordinatorės kontaktų;
- Rastos sudėtys – lentelėse, kuriuose asmenys neaišku ką atstovauja;
- Neskelbiami protokolai, veiklos planai, **ataskaitos – išimtys**;
- Neskelbiami savivaldybių tarybų nutarimai sujungti BO ir NVO tarybas;
- Koku principu jungiamos BO ir NVO tarybos savivaldybėje, priėmus sprendimą jas sujungti? Kiek NVO taryboje turi būti BO atstovų?
- BO taryboje pirmininkai ir nariai kartais nesusiję su BO veikla: yra VŠĮ, NVO, sporto, jaunimo ir verslo atstovai.

Pavyzdžiai

Ignalinos rajono
savivaldybė

Savivaldybė Verslui Gyventojams Investicijoms

Pradžia / Gyventojams / Bendruomenės

Bendruomenės

Ceikinių seniūnijoje

Ceikinių kaimo bendruomenė

Ceikinių k., Ignalinos r.

Pirmininkė - Ona Martinienė

Tel. 8 626 67 240

El. paštas martineniene.ona@gmail.com

Kančiogino bendruomenė

Kančiogino k., Ignalinos r.

Pirmininkė - Danutė Butavičienė

Tel. 8 685 14 209

El. paštas danute.butaviciene@gmail.com

STRUKTŪRA IR KONTAKTAI / KOMISIJOS / BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ TARYBA

2019-07-25

Bendruomeninių organizacijų tarybos veiklos nuostatai

Tarybos nariai:

1. Rasa Andžiuviėnė – tarybos narė, Savivaldybės tarybos narė;
2. Neringa Barauskienė – tarybos narė, Jurgėnų kaimo bendruomenės pirmininkė;
3. Paulius Bukelis – tarybos narys, Daujėnų krašto bendruomenės pirmininko pavaduotojas;
4. Vaidotas Gikys – tarybos narys, Kraštų bendruomenės narys;
5. Dalia Grigaravičienė – tarybos narė, Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir jaunimo reikalų skyriaus vyresnioji specialistė;
6. Gražina Paškevičienė – tarybos narė, Raubonių kaimo bendruomenės pirmininkė;
7. Gražina Paltulienė – tarybos narė, Pasvalio rajono Atžalyno bendruomenės pirmininkė;
8. Helena Simonaitienė – tarybos narė, Savivaldybės tarybos narė;
9. Karolina Ulskytė – tarybos narė, Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vyresnioji specialistė;

os narys;
ybos narys;
ės pirmininkė.

The screenshot shows a website page with a green header containing navigation tabs: SAVIVALDYBĖ, MERAS, and TARYBA. The main content area is titled "KVIĘCIAME BENDRUOMENINES ORGANIZACIJAS DELEGUOTI SAVO ATSTOVUS Į PAGĖGIŲ SAVIVALDYBĖS BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ TARYBĄ". It includes a photo of Vaidas Bendaravičius, the council member, and text detailing the council's purpose and the call for members. The text mentions that the council will be formed based on the principle of one representative per 1/2 of the council members and will be responsible for various community tasks.

- Savivaldybės taryba
- Savivaldybės meras, pavaduotojas, sekretoriatas
- Kontrolės ir audito tarnyba
- Komisijos
  - > Administracinė komisija
  - > Antikorupcijos komisija
  - > Bernardo Brazdžionio literatūros premijos vertinimo komisija
  - > Bendruomeninių organizacijų taryba
  - > Bendruomenės sveikatos taryba
  - > Eismo saugumo komisija
  - > Etikos komisija
  - > Jaunimo reikalų taryba
  - > Kontrolės ir audito tarnybos vadovo tarnybinė komisija
  - > Kultūros

Neprisijungęs

Tarybų ir BO pastabos (1)

- **Būtina apibrėžti BO išskirtinumą apibrėžti BO plėtros įstatyme. Trūksta BO sąvokos (apibrėžimo) išaiškinimo (aiškumo, kas yra BO, kad išvengti manipuliacijų).**
- Gal BO galime taikyti kažkokius kriterijus? Nėra jos veiklos visapusiškumo apibrėžimo, joje veikia įvairios amžiaus grupės.
Painiojamos bendruomenės ir BO sąvokos, gal būtų suskirstymas iš viršaus.
- Bendruomenių organizacijų misija yra kitokia kaip NVO, veiklos savybės – išskirtinumas.

Tarybų ir BO pastabos (2)

- Neaiškios teisinės išvados dėl NVO fonde esančio **vietos bendruomenių organizacijų apibrėžimo**. VBO veiklai trukdo asociacijos sąvoka.
- Menka įtaka sprendimams, nėra bendros veiklos su savivaldybių skėtinėmis BO, vietos veiklos grupėmis (skatinimas, keitimasis informacija).
- Skirtingas požiūris į BOT ir NVOT sujungimą savivaldybėse – skirtingos veiklos.
- Nėra grįžtamojo ryšio tarp Nacionalinės ir savivaldybių BOT.

Tarybų ir BO pastabos (3)

- Atsiradus BOT, savivaldybėje **atskirtos NVO ir BO finansavimo eilutės – teigiamas žingsnis.**
- Stipri skėtinė savivaldybės BO organizacija – stipri BOT, stiprios BO.
- **Tačiau** – stipri skėtinė organizacija stiprus **konkurentas** BO tarybai.
- Bendradarbiavimas su seniūnijomis ir seniūnaičiais (išsakyta kritika ir seniūnaičio institucijai).
- Ydinga praktika, kad BO organizuoja kultūrinius renginius savo lėšomis, o ne Kultūros centrai (kultūros centrai prisiima sau). Konkurencija tarp BO ir KC.

Tarybų ir BO pasiūlymai

- Daugiau LVBOS ir savivaldybių BOT susitikimų, kviesti ir BO, ir savivaldybes.
- Reikalingi Nacionalinės BOT susitikimai su savivaldybių BOT – forumai (kasmetiniai, apskričių), keitimasis informacija, diskusijos, pasidalinimas patirtimi.
- Organizuoti NBOT, savivaldybių BOT-ų ir vyriausybės atstovų susitikimą.
- **SADM galėtų deleguoti į savivaldybes BO koordinatorius** (kaip tai daroma su jaunimo); rajoninėse savivaldybėse BO nepalyginamai daugiau kaip jaunimo organizacijų ir jų veikla platesnė.
- Kuriant ministerijų **programas bendruomenėms, atsižvelgti į jų poreikius ir realią veiklą.**

Pasiūlymai tarybų ir bendruomenių veiklai aktyvinti

- Įteisinti įstatyme, kad BOT būtų **įtraukta į sprendimų priėmimus** savivaldybėje, kad tai nebūtų tik **rekomendacinis** pobūdis.
- Būtina apibrėžti, patikslinti BOT veiklos sritis, funkcijas, nuostatus, reglamentavimą - reikėtų rekomendacijų.
- BO tarybos rinkimuose turi dalyvauti savivaldybių BO, skėtinės organizacijos (jos gali ir turi deleguoti savo atstovus), rinkimai plačiai viešinami.
- Aktyviai **bendradarbiauti** su savo bendruomenių organizacijomis, aiškintis jų poreikius, savivaldybių skėtinėmis BO, VVG, seniūnijomis, **viešinti savo veiklą**.
- Dalintis patirtimi su kitų savivaldybių BOT.
- Mažose savivaldybėse galima palikti tik vieną stiprią NVO tarybą, numatant bent 2 stiprius BO atstovus.
- Savivaldybėse **būtinai BO veiklos koordinatorius** ir ieškoti būdų šiai pareigybei įteisinti. Skelbti jo kontaktus NVO/BO savivaldybės skiltyje.
- Gera praktika – savivaldybėse dirbantys **BO apskaitą tvarkantys buhalteriai**, kuriuos galima įdarbinti per Užimtumo rėmimo programas (Ukmergės patirtis) arba per VVG. Čia padėtų BOT pozicija šiuo klausimu.

Kad BOT veiktų ir būtų aktyvi, būtina (Kėdainių r. sav. BOT patirtis):

- **Pirmininkas – Lyderis**
- Visų veikiančių bendruomenių organizacijų atstovavimas
- **Užduočių tarybos nariams paskirstymas**
- Darbo grupių sudarymas
- **Kompetencijų kėlimas**
- BOT veiklos įsivertinimas
- Informavimas
- **Būtinąs BO veiklos koordinavimas ir koordinatorius**
- Pamainos ruošimas

Kokių norima mokymų

- Mokymai, platesnis išaiškinimas tarybų nariams, kas yra BO taryba, kokie jos tikslai ir funkcijos, reglamentas, teisinė bazė.
- Mokymai BO pirmininkams, ypač jiems keičiantis, susikūrus naujoms bendruomenėms
- BO - buhalterinės apskaitos, vadybos, motyvacijos, projektų rašymo, ūkinio valdymo. Trūksta metodinės medžiagos.
- Kompetencijų perimti viešąsias paslaugas, verslumo pradmenų ugdymas.

BENDRUOMENINIO JUDĖJIMO PROBLEMOS

- Organizacijų narių menkas aktyvumas, kvalifikacijos ir lyderystės stoka.
- Savanoriškas darbas peržengė visas savanorystės ribas (ypač aktualu skėtinėms struktūroms).
- Savanorių motyvacijos bei įsipareigojimo veikti struktūroje trūkumas.
- Kartų, vertybių kaita, komunikacijos trūkumai ir skirtingas požiūris į esminius BO klausimus.
- Teisės aktų (Asociacijų įstatymas, Vietos savivaldos, NVO plėtros ir BO plėtros įstatymai) ribotumas, jų nežinojimas, nemokėjimas jais pasinaudoti.
- Veiklos (-ų) finansavimo epizodiškumas ir nestabilumas, finansinių išteklių trūkumas tęstinei veiklai.
- Nepriklausomumo ir valdiško / projektinio finansavimo interesų prieštara.
- Biurokratija, pertekliniai atsiskaitymo reikalavimai (iš išorės).
- Patalpų trūkumas, išlaikymas arba jos nepritaikytos veiklai (ypač aktualu miestams).

REZIUME

- **Savivaldybių BOT veikla galėtų ir turėtų būti žymiai aktyvesnė;**
- **Būtų tikslinga ieškoti būdų, kaip unifikuoti savivaldybių interneto svetainių informaciją apie BOT (o gal net ir NVO, BO veiklą);**
- **VRM vadovybei turėtų pakakti politinės valios realiai, o ne popieriuje formuoti bendruomeninių organizacijų veiklos plėtros politiką, šios politikos įgyvendinimą organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti. Aktyviai bendradarbiauti su SADM ir ŽŪM;**
- **Priešingu atveju LR bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymo nuostatų nebus įmanoma įvykdyti, o pilietinės visuomenės aktyvumas ir toliau išliks kaip vienas silpniausių Europos Sąjungoje.**

DĖKOJAME UŽ DĖMESĮ!

Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjunga organizavo diskusijas su savivaldybių BO tarybomis vykdant Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos biudžeto lėšomis finansuojamą projektą „Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungos veiklos plėtra“ Nr. NOBP 01272, sutartis 2021-03-08.

Partneriai: Lietuvos kaimo bendruomenių sąjunga
Vilniaus bendruomenių asociacija
Kauno bendruomenių centrų asociacija

